

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 100. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359724256/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

forhold nødvendigvis maa føre til literære Nydannelser og at det vilde være en Urimelighed, om det Samfund, i hvilket den politiske Frihed var erobret, hun skulde eje en af Regler lænkebunden Literatur. «Gid vi kunde finde, udraaber hun i sin Ungdoms Hede, et filosofisk System, en Begejstring for det Gode, en kraftig og reifærdig Lovgivning, der for os kunde være hvad den kristelige Religion har været for Fortiden!»

Skinsyg paa hendes begyndende Berømmelse, agtpaagivende som Troens Ridder, var Chateaubriand straks paa Spil og anmeldte hendes Bog. De andre Kritikere havde spottet hendes Sværmeri for alt Sørgmodigt og blandt andet forsøgt at slaa hende med Grækerne, som jo ikke var fungsindige. Chateaubriand benyttede Lejligheden til at slaa et Slag for aabenbare Religion. «Fru de Staël, siger han, tilskriver Filosofien hvad jeg tilskriver Religionen.» Og henvendende sig til hende fortsætter han: «Deres Talent er kun halvt udviklet, Filosofien kvæler det. De synes ikke at være lykkelig; men hvorledes skulde Filosofien kunne raade Bod paa Sørgmodigheden i Deres Sjæl? kan man frugtbargøre en Ørken med en anden Ørken?» Og han udtømmer sig i Floskler.

Paa dette Tidspunkt blev den Modstand mod Bonaparte, der for anden Gang skulde gøre hende landflygtig og det for mere end et Aarti, den ledende Tanke i hendes Liv. Hun havde jo efter det italienske Felttog troet i ham at se Frihedens Beskytter, havde tilskrevet ham begejstrede Breve og bevæget ham til at udlette hendes Faders Navn af Emigrantlisten. Men i ham som Førstekonsul saa hun kun «en Robespierre tilhest», og med Rette klagede Bonaparte over, at hun ophidsede Hovederne imod ham.

Hendes tidligere Begejstring var nu blevet et lidenskabeligt Had. Fra sin Dagligstue indlød hun sig paa en formelig Krig imod ham. Hans Omgivelser, hans Person, hans Optræden var den stadige Genstand for hendes og Constants Satire. Hun var udtømmelig i sine Spottegloser over ham, over hans lille Krop og store Hoved, hans Hovmod og Kejtethed; han var den adels-gale Borger paa Tronen, altid opirret over Kvindernes Salonvid, ude af Stand til at udtrykke sig sammenhængende, kun veltalende, naar han sagde Ukvæmsord. Hans Geni var blot Charlataneri. Han var ikke engang en Krigshelt; thi ved Marengo havde han tabt Hovedet og ikke selv fundet nogen Udvej, før Desaix indtraf paa Valpladsen. Der var i ham noget til Grund liggende